

APSTIPRINĀTS
LLU Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes
Domes sēdē
2018. gada 19. decembrī protokols Nr.2.1.-2-41/13

Latvijas Lauksaimniecības universitāte
Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultāte
Sociālo un humanitāro zinātņu institūts

METODISKIE NORĀDĪJUMI
BAKALaura DARBU IZSTRĀDĀŠANAI
UN AIZSTĀVĒŠANAI

Studiju palīglīdzeklis LLU Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes
akadēmiskās izglītības bakalaura studiju programmas
Organizāciju un sabiedrības pārvaldes socioloģijas
studentiem

Izstrādāja Sociālo un humanitāro zinātņu institūta
docente Dr.sc.soc. Ginta Kronberga
docente Dr.oec. Anda Grīnfelde

Jelgava 2018

SATURS

1. VISPĀRĒJĀ KONCEPCIJA	3
2. BAKALaura DARBA IZSTRĀDĀŠANA UN VADĪŠANA	4
2.1. Bakalaura darba temata izvēle	4
2.2. Bakalaura darba temata apstiprināšana	4
2.3. Darba vadītāja funkcijas.....	4
2.4. Bakalaura darba vispārējā uzbūve un struktūra	5
2.4.1. Titullapa.....	5
2.4.2. Anotācija.....	5
2.4.3. Saturs	6
2.4.4. Ievads.....	7
2.4.5. Bakalaura darba pamatdaļa.....	8
2.4.6. Secinājumi un priekšlikumi	9
2.4.7. Izmantotā literatūra.....	9
2.4.8. Pielikumi.....	9
3. BAKALaura DARBA NOFORMĒJUMS	11
3.1. Vispārīgās prasības	11
3.2. Teksta noformēšana	11
3.3. Tabulu noformēšana.....	12
3.4. Attēlu noformēšana	14
3.5. Formulu noformēšana	17
3.6. Atsauču veidošana.....	18
3.7. Izmantotās literatūras saraksta veidošana	21
4. BAKALaura DARBA PRIEKŠAIZSTĀVĒŠANA, IESNIEGŠANA UN AIZSTĀVĒŠANA	24
4.1. Priekšizstāvēšana.....	24
4.2. Iesniegšana	24
4.3. Darba recenzenta statuss, pienākums un atbildība.....	25
4.4. Darba aizstāvēšana.....	25
PIELIKUMI	27

1. VISPĀRĒJĀ KONCEPCIJA

Metodisko norādījumu mērķis ir iepazīstināt LLU Ekonomikas un sabiedrības attīstības fakultātes akadēmiskā bakalaura studiju programmas *Organizācijas un sabiedrības pārvaldes socioloģijas* (turpmāk tekstā OSPS) studentus ar izvirzītajām prasībām bakalaura darbiem, to izstrādāšanas, noformēšanas, priekšizstāvēšanas un aizstāvēšanas kārtību.

Bakalaura darbs ir akadēmiskās bakalaura studiju programmas apguves procesa noslēgums. Tas ir studenta patstāvīgi veikts pētījums, kas apliecina teorētisko zināšanu un metodisko iemaņu apguvi atbilstošās zinātnes nozares studiju programmas noteiktā apjomā. Darba izstrādē pielieto atbilstošās pētnieciskās metodes socioloģijā, tas satur šo metožu aprakstu, savāktu un apkopoto datu analīzi, secinājumus un priekšlikumus.

Bakalaura darba mērķis – pārbaudīt studenta fundamentālās un studiju programmai atbilstošās teorētiskās zināšanas, novērtēt studenta spējas un prasmi patstāvīgi risināt aktuālas problēmas, kā arī noteikt gatavību turpmākajām studijām augstāka līmeņa programmās.

Bakalaura darbam ir jāparāda studējošā:

- 1) prasme apkopot, analizēt un interpretēt iegūto informāciju,
- 2) studenta zināšanas un pētnieciskās prasmes socioloģijā,
- 3) spēja un prasme orientēties sava darba tēmas teorētiskajos, pielietojuma un izpētes aspektos,
- 4) prasme koncentrētā veidā izklāstīt sava darba saturu un aizstāvēt tā izstrādē iegūtos pētījuma rezultātus, formulējot pamatotus, loģiskus secinājumus un priekšlikumus.

Bakalaura darba oriģinalitāti apliecina autora **Galvojums** (paraugs 4. pielikumā).

Labākos bakalaura darbus var izvirzīt atbilstošiem pētniecisko darbu konkursiem, ieteikt publicēšanai un praktiskajai izmantošanai – ieinteresētajām pusēm.

Bakalaura darba eksemplārs (drukātā formā) pēc aizstāvēšanas kopā ar recenziju glabājas LLU ESAF Ekonomiskās informācijas kabinetā. Darba obligātais glabāšanas laiks ir 10 gadi. Apelācijas kārtību regulē LLU Studiju nolikums.

2. BAKALAURA DARBA IZSTRĀDĀŠANA UN VADĪŠANA

2.1. Bakalaura darba temata izvēle

Bakalaura darbu tematu students var izvēlēties atkarībā no savām zinātniskajām un profesionālajām interesēm, teorētiskās sagatavotības līmeņa un darbam nepieciešamās informācijas pieejamības, to saskaņojot ar zinātnisko vadītāju, kuru nozīmē Sociālo un humanitāro zinātņu institūta (turpmāk tekstā SOHU) direktors.

Darba tematam ir jāatbilst studiju programmai, fokusējoties uz šādiem izpētes virzieniem: organizāciju un sabiedrības pārvalde vai sabiedrībā aktuāli procesi Latvijas reģionos un to lauku teritorijā.

Izvēloties tematu, studentam ir ieteicams turpināt pētījumus par to problēmu, par kuru rakstīti iepriekšējie patstāvīgie pētnieciskie darbi: esejas, referāti vai kursa projekti, tādējādi paplašinot vai padziļinot problēmas izpēti.

Gadījumā, ja studenta izvēlētais temats nav aktuāls vai darba izpildē var rasties sarežģījumi, izvēlēto tematu institūta direktors var neapstiprināt un, savstarpēji vienojoties ar vadītāju, students var izvēlēties citu tematu.

2.2. Bakalaura darba temata apstiprināšana

Bakalaura darba uzdevums tiek noformēts **trīs eksemplāros datorsalikumā uz izstrādātās sagataves**, kas atrodama LLU ESAF mājas lapā (sadaļa „Studiju dokumenti un veidlapas”) un pēc saskaņošanas ar bakalaura darba vadītāju iesniegts apstiprināšanai profilējošā institūtā.

Bakalaura darba uzdevumu apstiprina *OSPS studentiem* 5.semestrī.

Pēc apstiprināšanas vienu bakalaura darba uzdevuma eksemplāru students nodod SOHU, otro – bakalaura darba vadītājam, bet trešo – patur pats sev.

Bakalaura darba vadītāju un tematu ESAF dekanāta noteiktajos termiņos apstiprina ar LLU ESAF dekāna rīkojumu. **Tematu maiņa vai precizēšana**, to saskaņojot ar darba vadītāju, atļauta līdz bakalaura darba priekšizstrādēšanai.

2.3. Darba vadītāja funkcijas

Bakalaura darbu drīkst vadīt mācībspēks ar (vismaz) maģistra grādu attiecīgajā zinātņu nozarē.

Darba vadītāja pienākumos ietilpst studentu konsultēšana ar pētījuma veikšanu saistītos jautājumos:

- darba plāna sastādīšanā,
- pētījuma struktūras un programmatiskās daļas veidošanā,
- literatūras un citu informācijas avotu izvēlē,
- pētniecības metožu izvēlē.

Darba vadītāja pienākums ir izskatīt atsevišķas darba daļas un visu darbu kopumā un norādīt uz nepieciešamajām izmaiņām un papildinājumiem, tomēr vadītājs nedrīkst tieši ietekmēt pētījuma saturu, formu un aizstāvēšanu tādā mērā, kas traucē objektīvi izvērtēt paša studenta zināšanas, prasmes un ieguldījumu pētījumā. Ja students kopā ar darba vadītāju uzskata, ka darba izstrādē nepieciešams piesaistīt *konsultantu*, to var pieaicināt. Konsultants tiek fiksēts un parakstās uz darba titullapas.

Darba vadītājs nedrīkst pieļaut priekšizstrādēšanai darbu, kurā dominē citu autoru darbu kompilācija, automātiska pārrakstīšana no iepriekš publicētiem darbiem (kaut arī tiek lietotas atsauces uz tiem) vai kuros ir manāmas plagjiātisma iezīmes.

Ja darba vadītājs uzskata, ka studenta veiktais pētījums pēc satura un formas atbilst fakultātes izvirzītajām metodiskajām prasībām, tad viņš paraksta darbu un tas var tikt iesniegts profilējošā institūtā un pielaists aizstāvēšanai.

2.4. Bakalaura darba vispārējā uzbūve un struktūra

Bakalaura darbam ir šāda **struktūra**:

- titullapa;
- anotācija latviešu valodā;
- anotācija angļu valodā (Abstract);
- saturs;
- darbā lietoto saīsinājumu un simbolu skaidrojumi – alfabēta secībā;
- ievads;
- darba pamatdaļa, iedalīta nodaļās un apakšnodaļās;
- secinājumi;
- priekšlikumi;
- izmantotās literatūras saraksts – alfabēta secībā;
- pielikumi;
- darba autora galvojums (paraugs 4. pielikumā);
- VEK lēmuma veidlapa (paraugs 5. pielikumā).

Bakalaura darba **apjoms** datorsalikumā (**bez** pielikumiem) – **50-55 lpp.**

2.4.1. Titullapa

Titullapa ir darba pirmā lappuse. Tā atspoguļo augstskolas nosaukumu, autora vārdu un uzvārdu, darba tematu, darba vadītāja un profilējošā institūta direktora vārdu un uzvārdu, zinātnisko vai akadēmisko grādu un akadēmisko amatu, darba izpildes vietu un laiku (skat. 1. pielikumu).

Latvijā tiek lietoti zinātnisko un akadēmisko grādu nosaukumu saīsinājumi latīņu valodā, papildinot to ar saīsinātu zinātnes nozares apzīmējumu. Doktora un maģistra grāda apzīmēšanai tiek lietots saīsinājums *Dr.* vai *Mg.*, piemēram, *Dr.sc.soc.*, *Dr.oec.*, *Dr.habil.oec.*, *Dr.paed.*, *Dr.agr.*, *Dr.sc.ing.*, *Mg.sc.soc.*, *Mg.paed.* Bakalaura grāda apzīmēšanai - *Bc.sc.soc.* Apzīmējumi ir jālieto kursīvā (*Italic*).

Vadītāja akadēmisko amatu saīsina:

- profesors (-e) – prof.;
- asociētais profesors (-e) – asoc.prof.;
- docents (-e) – doc.;
- lektors (-e) – lekt.,
- asistents (-e) – asist.

2.4.2. Anotācija

Anotācija ir darba īss kopsavilkums (1 lpp.), kas pārskata veidā atspoguļo darba mērķi un uzdevumus, pētījuma jautājumi un/vai hipotēze, pētījuma metodes, koncentrēti raksturo galvenos bakalaura darbā iegūtos rezultātus un secinājumus.

Anotācijā jānorāda:

- darba autoru un darba nosaukumu;
- darba mērķi un darba uzdevumus;
- pētījuma jautājumi un/vai hipotēze;
- pētījumā pielietotās metodes;
- **autora devums** pētāmās problēmas izvērtējumā un risināšanā;

- būtiskākos pētījuma rezultātus un secinājumus;
- darba kopējais lappušu, tabulu, attēlu, izmantoto literatūras avotu, tai skaitā svešvalodā, un pielikumu skaitu.
- rezultātu prezentēšana zinātniskajās un/ vai praktiskajās konferencēs, ja tāda bijusi.

Anotācijai ir jābūt uzrakstītai tā, lai to varētu izmantot atsevišķi no pārējā darba. Anotācijas izklāstā teikumus pieņemts sākt ar vārdiem: darbā izstrādāts, izpētīts, noskaidrots, secināts utt.

Bakalaura darbam **nepieciešamas divas anotācijas**: viena latviešu un viena angļu valodā. Anotācijas atbilstību saturam un nosaukumam *jāvērtē darba vadītājam un recenzentam kā svarīgu elementu kopējā vērtējumā.*

Anotāciju lappuses **nenumurē, bet ieskaita** darba kopējā lappušu skaitā.

2.4.3. Saturs

Saturā norāda visas darba sastāvdaļas līdz pielikumiem (skat. 2. pielikumu). Saturā un tekstā nodaļu un apakšnodaļu virsrakstu formulējumiem jābūt vienādiem.

Titullapas un Satura lappuses **nenumurē, bet ietver** darba kopējo lappušu skaitā. Lappušu numerāciju uzsāk ar nākamo lappusi aiz Satura. Lai to varētu izdarīt, ir jāizmanto Sekciju laušanas komanda (*Section break*).

Ieteicams satura rādītāju veidot, izmantojot automātiskās satura veidošanas komandas.

Automātiskā satura rādītāja veidošana

- 1. solis.** Atbilstoši metodiskajiem norādījumiem vai nepieciešamajiem standartiem (piem., fonts, burtu lielums) nedefinējiet virsraksta (*Heading 1*) stilu jeb noformējumu. *Home > Styles* [labā peles poga uz virsraksta] > *Modify*
- 2. solis.** Tāpat jārikojas ar apakšvirsrakstu noformējumiem (*Heading 2, Heading 3* utt.). Ja tiem nav jāparādās satura rādītājā, šo soli var izlaist.
- 3. solis.** Jaunā dokumentā, sākot katru nākamo nodaļu, virsrakstu nedefinējiet attiecīgi tā līmenim – *Heading 1* vai kā nākamo apakšvirsrakstu. To paveic ievietojot kursoru virsrakstā vai labāk iezīmējot tā tekstu un noklikšķinot uz *Home > Styles > [Heading 1 vai Heading 2 utt.]*
Esošā dokumentā jārikojas līdzīgi, pārskatot visu tekstu un atrodot virsrakstus, nedefinējot tiem vajadzīgo noformējumu.
- 4. solis.** Ielieciet kursoru lapā, kurā atradīsies satura rādītājs un dodieties uz *References > Table of Contents*.
Šeit ir iespēja izvēlēties jau izveidotas satura rādītāja sagataves ar vienu klikšķi (nospiežot *automatic table 1* vai *automatic table 2*).
- 5. solis.** Katru reizi, kad vēlaties atjaunot virsrakstus un lappuses satura rādītājā, ielieciet tajā kursoru un spiediet *F9*. Attiecīgi būs divas iespējas – atjaunot esošajiem virsrakstiem lappušu numurus (*Update page numbers only*) vai atjaunot gan visus klāt pievienotos/noņemtos/labotos virsrakstus, gan to lappušu numurus (*Update entire table*). Šo darbību (satura rādītāja atjaunošanu) ļoti ieteicams veikt pirms darba nosūtīšanas citai personai, drukāšanas vai vienkārši darba pabeigšanas.

!!! Ja jaunizveidotajā satura rādītājā bez definētajiem virsrakstiem ir **pamatteksta daļas vai teksts, kam saturā nav jābūt**, tad tam tekstā (ne satura rādītājā) ir jānoņem definējums *Heading 1, Heading 2* vai *Heading 3*, lietojot *Clear*

forming vai *Normal* (noformē attiecīgi metodiskajiem norādījumiem). Kad definējums ir noņemts, ir jāatjauno satura rādītājs (skatīt 5. soli).

2.4.4. Ievads

Ievads ir kā izstrādātā bakalaura darba vizītkarte, kam ir jāieinteresē potenciālais lasītājs, sniedzot izpratni par bakalaura darba saturu un iegūstamo rezultātu. Ievadā var īsi aprakstīt to, kā izvēlēto tematu un ar to saistītās problēmas un aktualitātes ir pētījuši citi autori un cik plašā apjomā; kādā periodā un kādā virzienā autors ir veicis savus pētījumus.

Ievadā ir jānorāda

- problēmsituācijas raksturojums un temata aktualitātes pamatojums;
- pētāmā problēma, kā arī tās zinātniskais nozīmīgums;
- temata norobežojums (ja tāds nepieciešams);
- neliels ieskats, cik plaši aplūkojamā problēma pēta vispār (Latvijā, pasaulē);
- darba mērķis;
- mērķa sasniegšanai veicamie uzdevumi;
- pētījuma objekts un pētījuma priekšmets;
- izvirzītā hipotēze (ja tāda ir) un/vai pētnieciskie jautājumi;
- pētniecības pieeja un informācijas iegūšanas metodes;
- bakalaura darba teorētiskā un praktiskā nozīme;
- darba teorētiskā bāze (izmantotās literatūras īss apraksts);
- rezultātu prezentēšana zinātniskajās un/ vai praktiskajās konferencēs, ja tāda bijusi.

Pētījuma aktualitātes un problēmas formulējums ir jebkura pētījuma sākuma pozīcija. Pētījuma problēmas un aktualitātes pamatojumam ir jābūt balstītam uz jaunākajām praktiskajām un teorētiskajām atziņām. Pētījuma problēma ir situācija, kas tiek apzināta, kā sarežģīts teorētisks vai praktisks jautājums vai uzdevums, ko nepieciešams izpētīt. Socioloģijas zinātnē problēma ir kaut kāda pretruna situācijā, kas pētāma un risināma, izmantojot atbilstošu teoriju.

Pētījuma problēmas noteikšana ir saistīta ar pētījuma objekta un priekšmeta izvēli. Pētījuma objekts un priekšmets ir tie, kas reāli satur pētījuma problēmu jeb pretrunu, kuras risinājums ir jārod pētniecības procesā. Pētījuma objekts ir ikviens konkrēti formulēts izpētes objekts, kas var būt process vai parādība, kura izraisa problēmsituāciju un kuru izvēlas pētījumam. Pētījuma priekšmets ir šauri definēts atsevišķo elementu savstarpējo attiecību loks, kas iekļaujas pētījuma objekta robežās: pētāmā pazīme vai pazīmes. Ja darbā nav iespējams pietiekami dziļi vai plaši izpētīt visus ar problēmu saistītos jautājumus, tad, izvirzot pētījuma objektu un priekšmetu, tiek noteikts temata norobežojums.

Pamatojoties uz temata aktualitāti, ir jāformulē bakalaura darba mērķis - ideāls, domās prognozēts pētījuma rezultāts (ko ar pētījumu grib sasniegt - ko izpētīt? ko atklāt? ko izstrādāt?). Bakalaura darbam ir viens mērķis un tā formulējumam ir jābūt pēc iespējas īsam un konkrētam.

Bakalaura darba mērķa sasniegšanu atklāj veicamie darba uzdevumi. Uzdevumi ir noteiktas metodiskas darbības, kuras ir pakārtotas mērķim un atspoguļo tā sasniegšanas gaitu. Šie uzdevumi atspoguļo bakalaura darba saturu (nereti katram uzdevumam ir veltīta viena bakalaura darba nodaļa).

Pētījumu metodes ir instrumenti, ar kuru palīdzību tiek īstenoti bakalaura darba uzdevumi. Bakalaura darba izstrādē jānorāda pētniecības pieeja (kvantitatīva, kvalitatīva

vai kombinēta) un informācijas iegūšanas metodes. Kvantitatīvā pieeja pārbauda hipotēzi, kvalitatīvā – hipotēzi rada.

Hipotēze ir pierādāms pieņēmums par kādas likumības vai sakarības pastāvēšanu zinātniskā teorijā (atklāj varbūtību par pētāmās parādības cēloņiem un likumsakarībām). Ja teorijā vai iepriekš gūtajos pētījumos konkrētā pētījuma idejai netiek iegūts apstiprinājums, tad hipotēzes vietā izvirza pētniecisko jautājumu.

Par bakalaura darba informācijas avotiem kalpo fundamentāli zinātniski pētījumi, kā arī publikācijas starptautiski citējamās rakstu krājumos, datu bāzēs (bakalaura darba izstrādē jāizmanto vismaz 5 šādi avoti), socioloģijas teorētiku oriģināldarbi, nozares enciklopēdijas un skaidrojošās vārdnīcas, zinātniskā un mācību literatūra. Pētījumā var izmantot arī Latvijas un citu valstu likumus, valdības lēmumus, plānošanas dokumentus, valsts statistikas datus, periodiskos izdevumus, uzņēmumu un organizāciju nepublicētos materiālus, pētnieka rokasgrāmatas, preses materiālus, iepriekš veiktus publicētus pētījumus, nepublicētus pētījumus un atskaites, interneta materiālus utt. Par pētījuma avotiem var būt arī autora veiktie speciālie apsekojumi (piem., aptauja).

2.4.5. Bakalaura darba pamatdaļa

Bakalaura darba pamatdaļu veido 2 galvenās daļas: teorētiskā daļa ar referatīvo analīzi un pētnieciskā (empīriskā) daļa.

Darba pamatdaļu sadala nodaļās. Apjoma ziņā lielas nodaļas lietderīgi sadalīt apakšnodaļās. Nodaļu un apakšnodaļu skaits netiek reglamentēts – tas izriet no darba apjoma un satura. Bakalaura darbam rekomendē veidot 3-4 nodaļas. Nodaļai nedrīkst būt tikai viena apakšnodaļa. Lai izvairītos no darba sadrumstalotības, apakšnodaļa nevar būt īsāka par divām lappusēm.

Pirmās nodaļas parasti tiek veidotas vairāk kā **teorētiska diskusija**, apkopojot dažādu autoru izvirzīto teoriju salīdzinājumu un faktu materiālu, uz kuru pamata tiek veikta problēmas analīze, sniedzot vispusīgu ieskatu problēmas līdzšinējā teorētiski praktiskajā izpētē un atspoguļojot jaunākos publicētos pētījumu un diskusiju rezultātus. Teorētiskā daļa sniedz ar tematu saistīto jēdzienu skaidrojumu, teorētisko nostādņu un atziņu izklāstu par pētāmo problēmu – atbilstoši darba koncepcijai.

Nepieciešamības gadījumā, kā atsevišķu darba nodaļu vai apakšnodaļu var veidot temata juridisko aspektu analīzi. Ieteicams darba izstrādei apkopot arī starptautisko pieredzi autora izvēlētajās problēmas risināšanā, akcentējot pozitīvās iezīmes vai trūkumus. Teorētiskās daļas izstrādē liela nozīme ir literatūras un informācijas avotu kritiskai izpētei un, gadījumā, ja autora domas būtiski atšķiras no izmantotajā literatūrā atrodamiem atzinumiem, jāsniedz pārliecinošs sava viedokļa pamatojums – kura autora (diskusijas dalībnieka) secinājumiem autors piekrīt vai nepiekrīt un kāpēc. Teorētiskā nodaļa nedrīkst būt tikai citu autoru atziņu apkopojums, obligāti ir jāparāda arī paša autora viedoklis un vērtējumi. Teorētiskā nodaļa nevar būt anotācijas formā vai atstāstījums par izlasītajiem darbiem. Visām nodaļām jābūt savā starpā loģiski saistītām, jāveido pārejas uz katru nākamo nodaļu/apakšnodaļu. Nodaļas sākumā var ievietot dažas rindkopas vispārēja saistoša teksta, kas paskaidro nodaļā aplūkojamās jautājumus un saista attiecīgo nodaļu ar pārējo tekstu.

Pētnieciskajā (empīriskajā) daļā (~20 lpp.) darba autoram jāapliecina prasme patstāvīgi veikt pētījumu un analizēt empīriskos datus. Tās

metodoloģiskā daļa

- pamato pētniecisko pieeju,
- pamato pētīšanas instrumenta izvēli un raksturo to,
- sniedz izlases pamatojumu,

- apraksta lauka darba norisi,
- sniedz respondentu raksturojumu;

datu apraksta un analīzes daļa (kam pēc iespējas liek nosaukumu atbilstoši apakšnodaļas saturam). Empīriskā materiāla apstrādei jāizmanto socioloģijā lietotās statistiskās metodes, standartprogrammas, citas zinātniskās metodikas. Sevišķa vērība pievēršama iegūto datu analīzei un interpretācijai. Iegūtos datus, nepieciešamības gadījumos atspoguļo tabulās un attēlos, obligāti sniedzot tajās ietvertās informācijas un konstatēto tendenču un likumsakarību analītisku vērtējumu.

Darba empīriskās daļas beigās var veidot sadaļu - Nobeigums, kas akcentē pētnieciskos rezultātus atbilstoši darbā iekļautajai/-ām teorētiskajai/-ām koncepcijai/-ām un norāda uz tālākas izpētes virzieniem.

2.4.6. Secinājumi un priekšlikumi

Secinājumi un priekšlikumi ir bakalaura darba noslēdzošā daļa, kurai ir vislielākā nozīme bakalaura darba aizstāvēšanā. Secinājumi un priekšlikumi ir jāraksta *tēžu veidā un jānumurē ar arābu cipariem*. Secinājumos autoram ir jāparāda, ka darba mērķis ir sasniegts un uzdevumi ir izpildīti.

Secinājumi

- ir tieši saistīti ar darba mērķi un uzdevumiem;
- atspoguļo svarīgākās atziņas, kas izriet no bakalaura darba satura,
- tiek pamatoti ar svarīgākajiem datiem un faktiem, kas ir norādīti darbā.

Par katru nodaļu ir ieteicams veidot 1-2 secinājumus, bet par empīrisko pētījumu vairāk.

Priekšlikumi

- izriet no bakalaura darba veiktās datu analīzes, pētījumiem un izdarītajiem secinājumiem;
- ir pamatoti, konkrēti, adresēti noteiktam izpildītājam un ir realizējami praksē. Tie nedrīkst būt savstarpēji pretrunīgi.

Priekšlikumos akcentē darbā pamatotās rekomendācijas problēmas risināšanai, trūkumu novēršanai vai pozitīvās pieredzes izmantošanai.

Priekšlikumus nedrīkst formulēt nekonkrētā, vispārinātā veidā, piemēram, „sakārtot likumdošanu”, „radīt organizācijai labvēlīgu vidi” – autoram ir konkrēti jānorāda, kas, kam, kad un kāpēc būtu jā dara.

2.4.7. Izmantotā literatūra

Izmantotā literatūra ir visu grāmatu, rakstu, tekstu un citas informācijas uzskaitījums, uz ko **ir atsauces** bakalaura darbā un kas ir izmantota tā izstrādes gaitā, aprakstot to valodā, kādā šī informācija ir rakstīta (oriģinālvalodā).

!!! Minimālais izmantoto literatūras avotu skaits bakalaura darbā ir 30 avoti, no kuriem vismaz 10 literatūras avoti ir svešvalodās. Bakalaura darba izstrādē **obligāti jāizmanto** fundamentālus zinātnisko pētījumu rezultātus, kā arī publikācijas starptautiski citējamos rakstu krājumos, datu bāzēs (vismaz 5 avoti). Darbā nav pieļaujamas atsauces uz Vikipēdiju un nublicētiem lekciju materiāliem.

2.4.8. Pielikumi

Pielikumos pievieno dokumentus un informatīvos datus, ja tie ir pārāk detalizēti un apjomīgi, lai tos ievietotu pamattekstā.

Tos atdala ar atsevišķu lapu, kuras centrā novietots virsraksts PIELIKUMI (noformēts kā galvenās nodaļas virsraksts bez numura) un šo lapu numurē, iekļauj kopējā lappušu skaitā un ietver Saturā. Pielikumus **neieskaita** bakalaura darba kopējā apjomā, to lapas nenumurē, bet katram jaunam pielikumam lapas augšējā labajā stūrī norāda pielikuma kārtas numuru (piemēram, *1. pielikums*). Ja pielikums ir uz vairākām lappusēm, tad uz nākamajām lappusēm pie pielikuma kārtas numura norāda „turpinājums”, piemēram, *1. pielikuma turpinājums*.

Pielikumos noteikti jābūt primāro datu ieguves instrumenta/-tu paraugam/-iem:

- primāro datu ieguves instrumenta/-tu paraugam/-iem,
- aizpildītas anketas piemēram no katras pētāmās grupas*,
- interviju transkriptu piemēriem* (visas ekspertu intervijas + vismaz trīs intervijas no aptaujas grupas/-ām),
- kontentanalīzes matricas/-as*,
- darba tabulas, kas izmantotas aprēķinu veikšanai, bet nav iekļautas tekstā,
- var iekļaut aizpildītas dokumentu veidlapas, instrukcijas, nolikumus, utt.

* **Visiem pārējiem transkriptiem un/vai aizpildītajām anketām jābūt atsevišķā mapē, ko studējošais ņem līdz uz aizstāvēšanu. Komisijai un recenzentam ir tiesības pieprasīt uzrādīt ar datu primāro apstrādi saistītos materiālus.**

3. BAKALaura DARBA NOFORMĒJUMS

3.1. Vispārīgās prasības

Teksts ir rakstāms valsts valodā, ievērojot šādas prasības:

- izklāstam ir jābūt precīzam, skaidram, loģiskam un konkrētam;
- jauna doma ir jābūt rakstīt jaunā rindkopā;
- jauna nodaļa jābūt rakstīt jaunā lappusē, bet apakšnodaļas – tajā pašā lappusē;
- katrai nodaļai ir jānorāda kārtas numurs (ar arābu cipariem) un virsraksts;
- apakšnodaļām ir jānorāda ar nodaļas numuru saistīts numurs un virsraksts.

Students ir darba autors. Nav pieļaujama vietniekvārda „es” un darbības vārda pirmajā personā lietošana – informāciju var pasniegt, nenorādot konkrētu darītāju, piemēram, „*pēc pētījuma rezultātiem var secināt, ka ...*”. Taču vēl nevēlamāk ir aizstāt vārdu „es” ar vārdu „mēs”, jo autora veiktajam pētījumam **ir jābūt oriģinālam un patstāvīgi veiktam**. Vēlams lietot formu „*autors uzskata*”, „*pēc autora domām*”. Var izmantot ciešamo kārtu, piemēram, „*nodaļā tiek pētīts, atklāts*”.

3.2. Teksta noformēšana

Darbam ir jābūt uzrakstītam un noformētam vizuāli tīkami un jāatbilst šajos norādījumos izvirzītajām prasībām:

- tekstu izvieto uz A4 standarta formāta lapām (210 mm×297 mm);
- tekstu izlīdzina abās malās (*Justify*), no kreisās malas atstājot 35 mm, no lapas augšas, apakšas un labās malas – 25 mm;
- **pamattekstā** rakstības burtu lielums ir 12 punkti (*pt*), nodaļu **virsrakstiem** 14 pt, treknie, lielie burti (*Bold, All Caps*), **apakšnodaļu virsrakstiem** burtu lielums ir 12 pt, treknie burti (*Bold*). Atstarpe pirms apakšnodaļas virsraksta 12 pt, aiz virsraksta 6 pt.
- katra **nodaļa** jābūt jaunā lapā, atstarpe aiz virsraksta 18 pt, ja tam seko nodaļas teksts, bet 12 pt, ja seko apakšnodaļas virsraksts (*After 18 pt vai 12 pt*). Ja nodaļa tiek dalīta apakšnodaļās, pirmās apakšnodaļas virsraksts seko tūlīt aiz galvenās nodaļas virsraksta;
- **apakšnodaļas** nav jābūt jaunā lapā, tomēr vienā lapā ir jāatrodas virsrakstam un vismaz divām rindām no apakšnodaļas teksta pirmās rindkopas (nav pieļaujams virsraksta novietojums lapas apakšā, ja nodaļas teksts sākas nākamajā lapā, kā arī gara virsraksta sadalījums divās lapās);
- **virsraksti** jānovieto rindas centrā, neveidojot atkāpi no lapas malas. Tos **numurē automātiski ar arābu cipariem** (izņemot satura, ievada, secinājumu, priekšlikumu un izmantotās literatūras saraksta virsrakstus). Virsraksta beigās **punktu neliek**. Apakšnodaļas numurs ietver galvenā līmeņa nodaļas numuru un kārtas numuru nodaļas ietvaros, piemēram, *1.1., 1.2., 2.1., 2.2. utt.*;
- fonts – *Times New Roman*;
- intervāls starp rindām – *1.5 lines*;
- atkāpe no malas, sākot jaunu rindkopu – *10 mm*;
- lapu skaitīšanu sāk ar titullapu, kopējā lapu skaitā iekļauj Satura lappuses (tās nenumurē). **Lappušu numerāciju sāk ar nākamo lapu aiz Satura rādītāja**. Numurus raksta lapas apakšā labajā pusē (*Bottom of page, Right*) ar arābu cipariem, kuru lielums ir 12 pt (skat. 3. pielikumu);
- kā daļskaitļa dalītāju lieto **punktu, nevis komatu**;

- starp skaitli un mērvienību ir jābūt cietai atstarpei (*ctrl+shift+space*), piemēram, 5 h, 3 gab., izņemot % zīmi, jo starp to un skaitli atstarpi neliek, piemēram, 3%;
- visā tekstā ir jālieto vienādas aizzīmes (*Bullets*). Šajā gadījumā teksts var sekot ar lielo vai mazo burtu;
- ja uzskaitījumu numerācijai tiek lietots skaitlis ar punktu (šajā gadījumā pirms uzskaitījuma neliek kolu un teksts seko ar lielo burtu, beigās liekot punktu) vai skaitlis/burts ar iekavu (šajā gadījumā pirms uzskaitījuma liek/neliek kādu no pieturzīmēm (izņemot punktu), teksts seko ar mazo burtu un starp uzskaitījumiem lieto komatu vai semikolu).

3.3. Tabulu noformēšana

Lai būtu vieglāk uztverama analītiskā informācija, ieteicams darbu papildināt ar tabulām un attēliem, tomēr darbā nedrīkst vienu un to pašu informāciju atspoguļot divas reizes, t.i., autoram ir jāizvēlas kā uzskatāmāk parādīt datus un informāciju – tabulas vai attēla veidā.

Katrai tabulai ir jānorāda kārtas numurs nodaļas ietvaros. Tabulas numurē ar **diviem skaitļiem**, lietojot arābu ciparus, no kuriem pirmais- nozīmē **nodaļas numuru**, bet otrs – **tabulas kārtas numuru nodaļā**. Numuru raksta virs tabulas labajā pusē, piemēram, 3.1. tabula. Katrai tabulai ir jādod tās saturam atbilstošs virsraksts. Tabulu virsrakstam jābūt horizontāli centrētam, lielums 12 pt, treknie burti (*Bold*), to novieto jaunā rindā un beigās **punktu neliek**. Tabulas galvas daļā teksts tiek centrēts, to noformējot trekniem burtiem (*Bold*). Tabulai ir jābūt visa teksta platumā (*Auto Fit Window*).

Tabulas nosaukumam ir jāatbild uz jautājumiem: **Kas? Kur? Kad? un Kādās mērvienībās?** (skat. piemērus). Mērvienības neuzrāda, ja tās nav loģiski iespējamās (piemēram 3.1.). Ja tabulā sakārtotā informācija ir dažādās un atšķirīgās mērvienībās, tad tabulas nosaukumā mērvienības neuzrāda, bet tās izvieto ailē pie attiecīgā rādītāja nosaukuma. Mērvienību tabulas nosaukumā atdala ar komatu.

!!! Tabulā jābūt vismaz trīs rindām (*Rows*) un, iekļaujot kvantitatīvos rādītājus, - vismaz trīs kolonnām (*Columns*).

Tabulu noformēšanas piemēri

3.1.tabula

Dzīves kvalitātes definēšana dažādu zinātņu nozaru ietvaros

Zinātne	Nozīmīgākie definīcijas fragmenti	Avots
Filozofija	nepieciešamība nošķirt tos faktorus, kas uztur dzīvību un kas pastiprina vai vājina spēju baudīt dzīvi, no tiem, kuru dēļ mēs vēlamies palikt dzīvi	Garratt, 1994
Sociālās zinātnes	kā vidējais svērtais, salīdzinot dažādus rādītājus	Kuhneman, 1999
	ienākumu līmenis parasti tiek saistīts ar apmierinātību un laimi konkrētās valstīs un konkrētā laikā, augstāks nacionālo ienākumu līmenis nerada augstāku vidējo apmierinātības līmeni nācīgas līmenī	Lends, 2002
	zināmā mērā amorfa, daudzslāņaina un kompleksa koncepcija ar daudziem un dažādiem komponentiem – objektīviem un subjektīviem, makro – sociāliem faktoriem un mikro – individuāliem faktoriem, pozitīviem un negatīviem aspektiem, kas daudzveidīgi mijiedarbojas savā starpā	Walker, 1995

3.1. tabulas turpinājums

Zinātne	Nozīmīgākie definīcijas fragmenti	Avots
Gerontoloģija	dzīves kvalitāte gados veciem cilvēkiem ir atkarīga no rezervēm – resursiem un zināšanām , kuras ir uzkrātas dzīves gaitā, piem., personīgais sociālais atbalsts, sociālais kapitāls, sociālā iemaņas, materiālie resursi u.c.	Grundy, 2004
	dzīves kvalitāte ir refleksīvs jēdziens , kas atspoguļo kopējo attīstību , tas ir līmenis, kurā indivīds var apmierināt visas savas vajadzības	Bosch, 2005
Medicīna	objektīvu un subjektīvu dimensiju savstarpējās mijiedarbības kopums, tas ir indivīda personiskās un vides sistēmas multidimensiāls izvērtējums, ņemot vērā gan personiskos, gan sociāli ekonomiskos kritērijus	Lawton, 1991
	sociālo, veselības, ekonomisko un vides apstākļu mijiedarbības produkts, kas ietekmē cilvēka un sociālo attīstību	Kanādas soc. attīst.padome
Psiholoģija	subjektīvā labklājības definīcijā ir trīs komponenti: patīkams afekts, nepatīkams afekts, apmierinātība, kur 1)augsts patīkamā afekta līmenis + zems nepatīkamā afekta līmenis = laimīgs ; 2)zems patīkamā afekta līmenis + augsts nepatīkamā afekta līmenis = nelaimīgs .	Diener, Lucas, 1999

Avots: autora veidots (Smith, 2000; Phillips, 2006^c; Brown, 2004; Walker, 2005; Bosch, 2005; Kuhneman, Schwarz, 1999; Borgatta, 2002).

3.2.tabula

Kredīta atmaksas (pirkumi un aizdevumi) un kopējo mājokļa izmaksu finansiālais slogs pensionāriem Latvijas reģionos 2007. gadā, % (n=1971)

Indikatori	Teritorija	Pensionāru vērtējums		
		sagādā lielas grūtības	sagādā nelielas grūtības	nemaz nesagādā grūtības
Kopējo mājokļa izmaksu finansiālais slogs	Rīga	35.5	50.2	14.3
	Pierīga	36.1	56.8	7.1
	Vidzeme	37.4	52.5	10.0
	Kurzeme	30.8	53.5	15.8
	Zemgale	43.5	39.2	17.3
	Latgale	46.8	42.2	11.0
Pirkumu kredīta un aizdevumu atmaksas finansiālais slogs	Rīga	7.4	57.4	35.3
	Pierīga	10.5	78.9	10.5
	Vidzeme	47.8	43.5	8.7
	Kurzeme	11.1	60.0	28.9
	Zemgale	43.4	43.4	13.2
	Latgale	23.7	55.3	21.1

Avots: autora pētījums, izmantojot CSP EU-CILC anonimizētu datu bāzi.

Tabulas darbā ir jāizvieto iespējami tuvu pēc pirmās norādes uz tām. Tabulu satura skaidrojumam un secinājumiem, kādi no tām ir izdarāmi, vienmēr ir jābūt ietvertiem tekstā. Tabulā sniegto datu interpretācija ir darba autora **obligāts** uzdevums.

Katrai tabulai ir jānorāda šīs tabulas izveides avots. Avota norādi veido kā atsauci. Atsauces noformēšanu skatīt 3.6. apakšnodaļā *Atsauču veidošana*.

Statistikas prakse ir radījusi statistisko tabulu pareizas izveidošanas vispārīgus nosacījumus. Svarīgākie no tiem ir šādi:

- tabula nedrīkst būt pārāk liela un sarežģīta. Vienas lielas tabulas vietā labāk ir izveidot divas vai vairākas mazas tabulas. Ja tabula pārsniedz pus lapas apjomu, tā pievienojama pielikumā;
- labāk ir tabulu veidot garāku, nevis izvērst to platumā;
- ja tabula ir jādala un daļa tabulas tiek pārnesta uz nākamo lappusi, tad augšējā labajā stūrī virs tabulas raksta tabulas numuru un vārdus „tabulas turpinājums” trekniem burtiem (*Bold*) un tiek atkārtota tabulas galvas daļa (piemēra 3.1. tabula). Kā tabulas turpinājums drīkst būt ne mazāk kā divas rindas (*Rows*). Ja tabulas galvas daļa ir liela, tad šīs ailes ir jānumurē, turpinājumā lietojot tikai šos numurus.
- vairāk teksta ir jāraksta tabulas rindās, mazāk – aiļu virsrakstos;
- tabulā pareizi ir jāuzrāda un jāizvieto mērvienības. Nav ieteicams mērvienībām izveidot īpašu aili, labāk tās rakstīt tekstā aiz attiecīgā rādītāja nosaukuma;
- tabulā ir jābūt aizpildītām visām rūtiņām. Ja parādība nav novērota, rūtiņā liek svītru (-), ja parādība ir, bet par to nav ziņu, liek trīs punktus (...), ja kādas rūtiņas aizpildīšana loģiski nav iespējama, raksta krustiņu (X);
- rakstzīmju lielums tabulās ir 10-12 pt;
- visām tabulām ir jābūt avotam, ko noformē slīprakstā (*Italic*), beigās liekot punktu. Burtu lielums 11 pt un atstarpes before 0 pt, after 6 pt.

3.4. Attēlu noformēšana

Visas ilustrācijas – shēmas, diagrammas, zīmējumus, kartes utt. sauc par **attēliem**. Tos ievieto darbā iespējami tuvu pēc norādes uz tiem tekstā. Attēli ir jāizvieto tā, lai tie būtu ērti pārskatāmi un lasāmi teksta lasīšanas virzienā vai arī pagriežot darbu par 90° pulksteņa rādītāju kustības virzienā.

Attēlus numurē ar arābu cipariem nodaļas ietvaros. Piemēram, 3.1. att., 3.2. att.

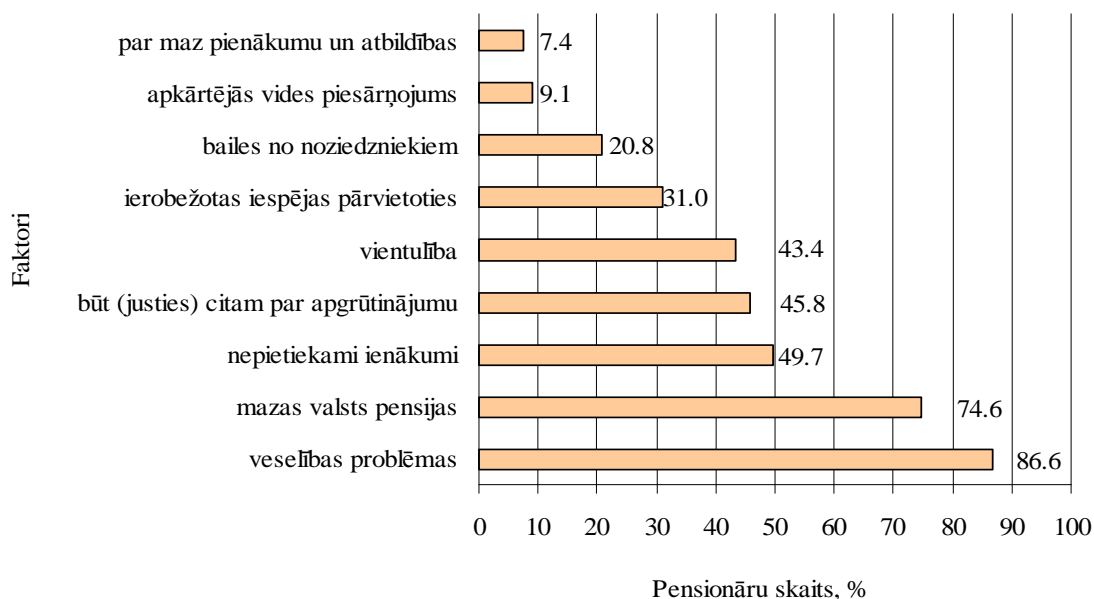
Katram attēlam dod atbilstošu nosaukumu, kuru raksta zem attēla vidū, vienā rindā ar kārtas numuru, burtu lielums 12 pt, treknie burti (*Bold*), *atstarpe pēc virsraksta – 6 pt*. Attēlu nosaukumiem jābūt atbildes uz jautājumiem: **Kas? Kur? Kad? un Kādās mērvienībās?** (skatīt piemēru 3.2., 3.3.att.). Mērvienības neuzrāda, ja attēlā tiek atspoguļota informācija ar divām dažādām mērvienībām un ja tās nav loģiski iespējamas (piemēra 3.4., 3.5. un 3.6. att.). Aiz attēla nosaukuma **punktu neliek**. Mērvienības attēla nosaukumā atdala ar komatu.

Fonu **tonējumu** un attēla norobežojošo **ierāmējumu nelieto**. Attēlā tīklu līniju biezums ir ¼ jeb 0.25 pt un ciparu/burtu lielums – 10-12 pt. Attēlos ir jāizvairās no uzrakstiem uz tiem; to vietā lietojami cipari un simboli, kurus atšifrē zem attēla. Saīsinājumu un simbolu atšifrējuma burtu lielums ir 10 pt. Attēls ir jāizvieto lapas vidū – jābūt centrētam. Starp attēlu un tekstu ir jābūt atstarpei 6 pt.

!!! Obligāti ir jābūt definētām x un y asīm.

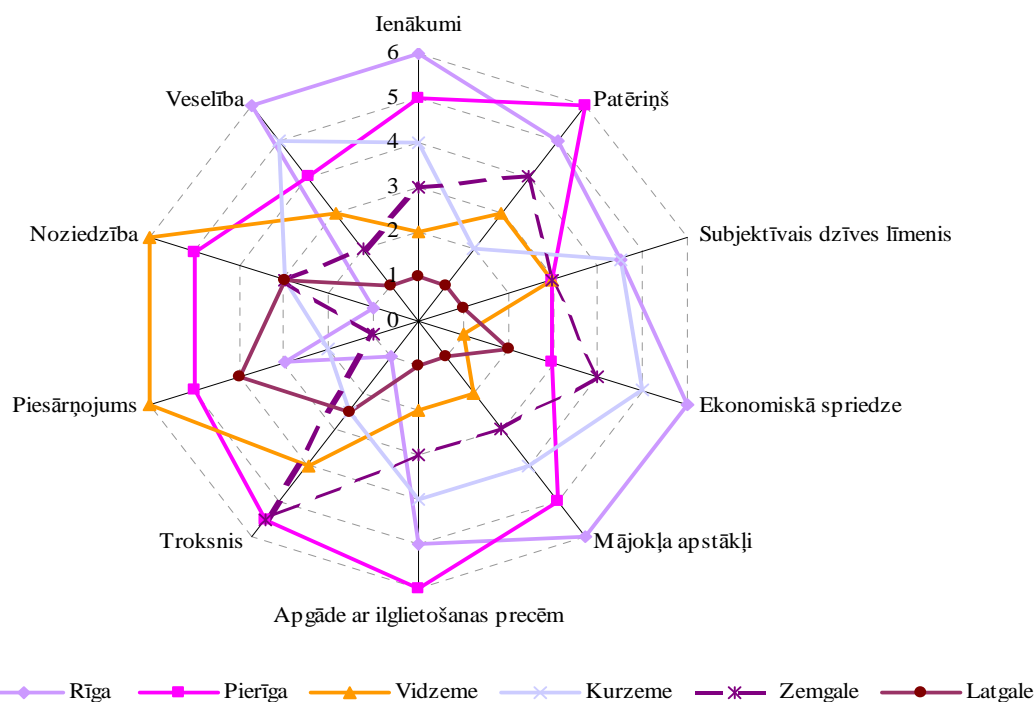
Katram attēlam norāda šī attēla izveides avotu. Avota norādi veido uzreiz zem attēla kā atsauci. Visiem attēliem ir jābūt avotam, ko noformē slīprakstā (*Italic*), beigās liekot punktu. Burtu lielums 11 pt un atstarpes before 0 pt, after 6 pt.

Attēlu noformēšanas piemēri

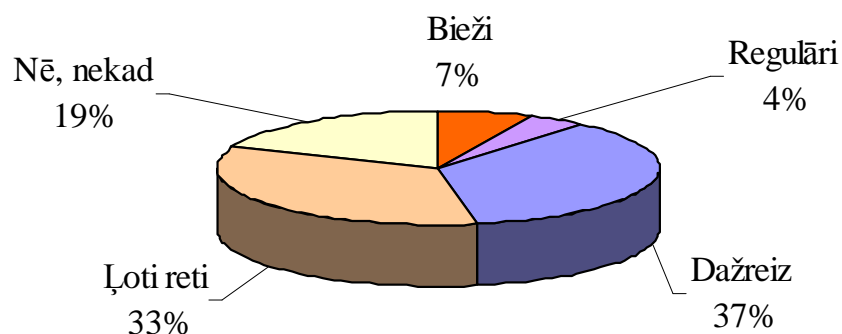
Avots: autora pētījums, izmantojot Zemgales aptaujas datu bāzi 2009. gadā.

3.1. att. Nozīmīgākie faktori novecošanas procesā Zemgales reģiona pensionāru pašvērtējumā 2009. gadā (n=461)

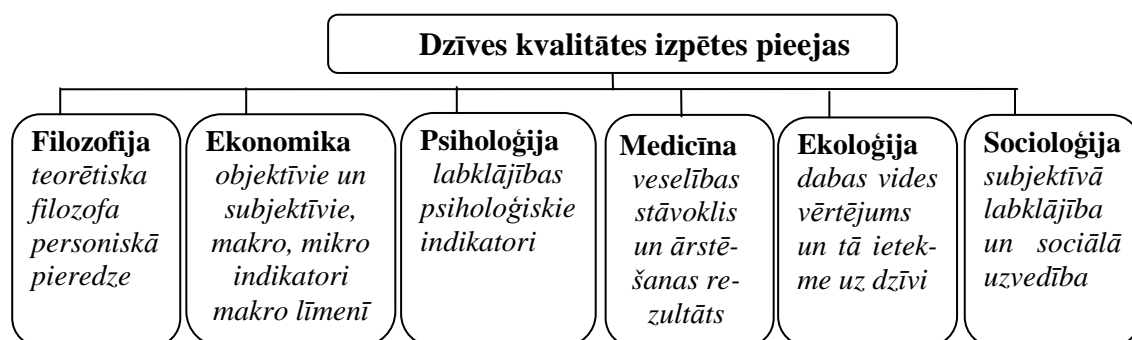
Avots: autora pētījums, izmantojot CSP MBA un EU-CILC anonimizētu datu bāzi.

3.2. att. Pensionāru dzīves kvalitātes salīdzinājums raksturojošo rādītāju grupās Latvijas reģionos 2007. un 2008. gadā (pēc rādītāju ranžējuma 6 - augstākais vērtējums...1 - zemākais vērtējums)

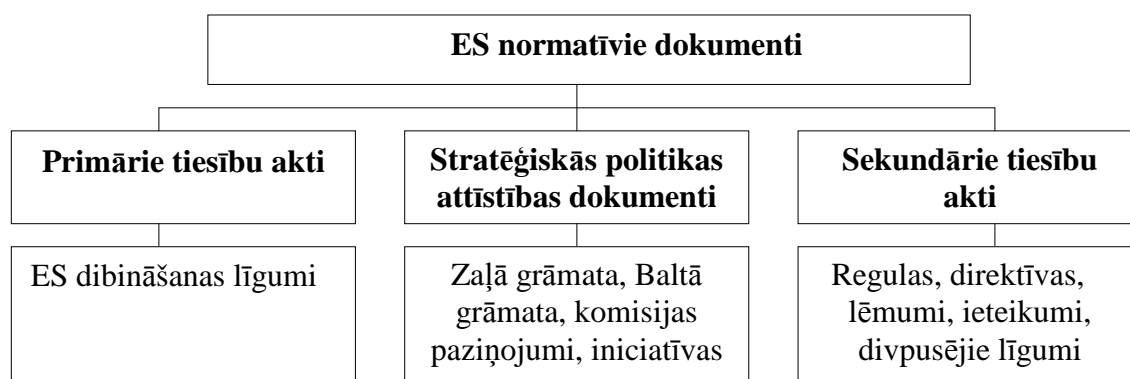
Avots: autora pētījums, izmantojot Zemgales aptaujas datu bāzi 2009. gadā.

3.3. att. Zemgales reģiona pensionāru iespējas ietaupīt līdzekļus, % (n=461)

Avots: autora veidots balstoties uz literatūras studijām.

3.4. att. Dzīves kvalitātes izpētes pieejas dažādās zinātnēs

Avots: autora veidots pēc Rokasgrāmata praktiskam darbam, 2010.

3.5. att. Eiropas Savienības normatīvo aktu sistēma

!!! Shēmās bultiņas lieto tikai attēlojot procesu, bet strukturālās shēmās lieto līnijas. Visām „kastītēm” obligāti ir jābūt savienotām/piesaistītām citai „kastītei” un attēlam ir jābūt saprotamam arī tad, ja tas tiek „izrauts” no teksta.

Avots: Valsts reģionālās attīstības aģentūra, 2012.

3.6. att. Īpaši atbalstāmās teritorijas Latvijā 2011.-2012. gadā

Attēlu tehniskais izpildījums: fotogrāfijas ieteicams ieskenēt, grafikus veidot ar *MS Excel* vai citām datorprogrammām.

3.5. Formulu noformēšana

Darbā norādītās formulas numurē ar arābu cipariem nodaļas ietvaros.

Formulas numuru raksta lapas labajā pusē attiecīgās formulas zemākās rindas līmenī un iekļauj iekavās. Pēc formulas liekams komats. Burtu, ciparu un simbolu izmēri – 12 pt. Formulu centrē. Formulas veido ar *Microsoft Equation 3.0* komandu palīdzību (*Insert/ Object/ Microsoft Equation 3.0*)

Formulām, kuras atvasinājis vai sastādījis autors, ir jādod atsauce, piemēram, „...formulu (3.1.) sastādījis autors”.

Atsaucoties tekstā uz formulu, jānorāda tās numurs iekavās, piemēram, „Pēc formulas (3.1.) aprēķina...”.

Formulām, kas aizgūtas no literatūras un citiem avotiem, dod attiecīgas atsauces uz tiem, piemēram, „Izmantojot ekspertu vērtējumu apstrādes statistiskās metodes, tika aprēķināts katra faktora vidējais ekspertu vērtējums, izmantojot 3.1. formulu.”

Formulas noformēšanas piemērs

$$\bar{v}_j = \frac{\sum_{i=1}^k v_{ij}}{k}, \quad (3.1.)$$

kur $\sum_{i=1}^k v_{ij}$ – ekspertvērtējuma summa;

v_{ij} – i -tā eksperta j -tā faktora vērtējums (100 ballu sistēmā);

k – ekspertu skaits. (Vasermanis u.c., 2002)

3.6. Atsauču veidošana

Atsauce ir īsa norādes forma, kas ļauj konstatēt, no kāda izdevuma ņemta ideja vai citāts, kā arī noteikt tā atrašanās vietu (lappusi) šajā avotā.

Atsauces uz citu autoru tiešiem vai pārfrāzētiem citātiem, attēliem, formulām, skaitlisko materiālu, faktiem, kā arī atzinumiem un aizgūtām domām, jāveido jebkurā pētniecības darbā. Citāti jāraksta pēdiņās. Citu autoru domu atstāstījums nav jāraksta pēdiņās, bet tam ir jābūt objektīvam.

Nav pieļaujama teksta pārrakstīšana no grāmatām, kā arī autora domu atstāstījums, nenorādot atsauci uz citēto darbu. **Konstatējot šādu pārkāpumu, iesniegtā darba autoram bez ierunām tiek liegta iespēja aizstāvēt darbu.**

Atsauces izmanto kopā ar bibliogrāfisko norāžu sarakstu, lietojot **pirmā elementa un datējuma metodi** – citējuma beigās tekstā iekavās tiek uzrādīts *citējamā dokumenta autors vai nosaukums un izdošanas gads*.

!!! Ja izmantotam avotam nav norādīts gads, tad lieto [b.g.]

Ievietojot atsauci teikuma beigās, punktu liek **aiz iekavām**.

Atsaucei var likt slīprakstā, bet tam ir jābūt noformētam **vienādi visā darbā**.

Piemērs

Teksts (Eko, 2006).

Teksts (Personības attīstība ģimenē..., 1999).

Izmantotā literatūra

1. Eko U. (2006) *Kā uzrakstīt diplomdarbu*. Rīga: Jāņa Rozes apgāds. 314 lpp.

.....

5. *Personības attīstība ģimenē, skolā un augstskolā* (1999): zinātnisko rakstu krājums. Latvijas Universitāte: Pedagoģijas un psiholoģijas institūts; red. S. Kramēna. Rīga: Mācību apgāds NT. 90 lpp.

Ja izmantoti **vairāki viena un tā paša autora darbi**, kas **izdoti vienā un tajā pašā gadā**, un diviem vai vairākiem dokumentiem pirmais elements un izdošanas gads sakrīt, tad aiz gada uzrāda mazo latīņu alfabēta burtu (a, b, c utt.), kas pievienots avota norādei arī izmantotās literatūras sarakstā.

Piemērs

Teksts (Repše, 2000a).

Teksts (Repše, 2000b).

Izmantotā literatūra

1. Repše G. (2000a) *Īkstīte*. Rīga: Pētergailis. 182 lpp.

2. Repše G. (2000b) *Tuvplāni: Džemma Skulme*. Rīga: Jumava. 130 lpp.

Ja izmantotai grāmatai **ir divi autori**, tad atsaucē uzrāda abus autorus un izdošanas gadu.

Piemērs

Teksts (Petrova, Jermolajeva, 2007).

Izmantotā literatūra

Petrova I., Jermolajeva E. (2007) *Eiropas valstu pieredze teritoriālajā mārketingā un tās izmantošanas iespējas Latvijā*. Daugavpils: Daugavpils Universitātes Akadēmiskais apgāds Saule. 160 lpp.

Ja izmantotai grāmatai ir **trīs vai vairāki autori**, tad atsaucē uzrāda pirmo no autoriem (pirmais elements), kādā tie norādīti titullapā un „u.c.”, un izdošanas gadu.

!!! Ja literatūras avots ir angļu valodā, tad raksta **et al.**, vācu valodā – **u.a.**, krievu valodā – **и др.**

Piemērs

Teksts (Ancāne u.c., 1998).

Izmantotā literatūra

Ancāne S., Bondars A., Kļava J. (1998) *Talsu rajona lauku uzņēmēju problēmas*. Rīga: Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts. 129 lpp.

!!! Ja darbā **tiek izmantots citāts**, tad citējamo daļu no pārējā teksta atdala ar pēdiņām vai citātu liek kursīvā un aiz izdevuma gada norāda citāta lpp.

Piemērs

Kā atzīmē H. Gudjons (1998, 256), *mācības ir pārāk apjomīgs process, lai to izsmeloši varētu izskaidrot ar viena vienīga didaktiska modeļa palīdzību*.

Kā atzīmē H. Gudjons (1998, 256), „mācības ir pārāk apjomīgs process, lai to izsmeloši varētu izskaidrot ar viena vienīga didaktiska modeļa palīdzību”.

Vērtējošās domāšanas prasme ir spēja objektīvi analizēt informāciju un iegūt personīgo pieredzi. Prasme kritiski domāt var stiprināt garīgo (psihisko) veselību (Rubana, 2002, 18).

!!! Ja literatūras avots **nav latviešu valodā**, tad pamatdarba tekstā autora uzvārdu pirmajā tā lietošanas reizē latvisko atbilstoši 2004. gada 2. marta MK noteikumiem Nr. 114 „Noteikumi par personvārdu rakstību un lietošanu latviešu valodā, kā arī to identifikāciju” un iekavās raksta uzvārdu oriģinālvalodā slīprakstā (*Italic*).

Piemērs

A. Derkačs (*Деркач*) (2002, 308-309) devis šādu profesionālisma definīciju: *tā ir integrāla psiholoģiska cilvēka darbību raksturojoša īpašība, kura atspoguļo viņa profesijas pārvaldīšanas līmeni un raksturu un nozīmē, ka cilvēks izpilda savus profesionālos pienākumus augstā līmenī*.

V. Janks (*Jank*) un H. Meijers (*Meyer*) (2002, 98) atzīmē, ka *kopš pagājušā gadsimta divdesmitajiem gadiem Vācijā ir attīstījušās daudzas didaktiskās teorijas un modeļi*.

Atsauces tekstā uz izmantotiem **likumiem un citiem normatīvajiem dokumentiem** veido pēc pirmā elementa un datējuma metodes, t.i., atsaucē norāda pirmos **trīs** vārdus un izdošanas gadu. Ja vairākiem dokumentiem pirmie divi vārdi un gadi sakrīt, tad aiz gada uzrāda mazo latīņu alfabēta burtu (a, b, c utt.), kas pievienots avota norādei arī izmantotās literatūras sarakstā.

Piemērs

Teksts (Vides aizsardzības likums, 2006).

Teksts (Noteikumi par ūdens ..., 2001).

Teksts (Padomes regula (EK) Nr. 1083/2006, 2006).

Izmantotā literatūra

1. *Vides aizsardzības likums* (2006): Latvijas Republikas likums [tiešsaiste] [skatīts 2018. g. 25. maijā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=147917&from=off>.
2. *Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisītā piesārņojuma ar nitrātiem* (2001): Ministru kabineta 2001. gada 18. decembra noteikumi Nr. 531 [tiešsaiste] [skatīts 2009. g. 25. maijā]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=56960>.
3. *Padomes regula (EK) Nr. 1083/2006 (2006. gada 11. jūlijs), ar kuru paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas reģionālo attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ regulu (EK) Nr. 1260/1999* [tiešsaiste] [skatīts 2011. g. 28. nov.]. Pieejams: http://www.esfondi.lv/upload/05-saistosie_dokumenti/es_regulas/2006-07-11_regula_1083_2006_LV.pdf.

Ja nepieciešamas atsauces tekstā uz *nepublicētiem materiāliem*, tad atsaucē uzrāda organizāciju kā materiāla autoru, norādot gadu, ja tas zināms [2018], materiāla (dokumenta/ziņojuma) nosaukumu.

Ja izmantotam avotam nav norādīts gads, tad lieto **[b.g.]**

Piemērs

Teksts (SIA Domiņa, 2018).

Izmantotā literatūra

SIA Domiņa [2018] *Organizācijas iekšējās un ārējās vides analīze* [nepublicēts materiāls]: 18 lpp.

Atsauces tekstā uz *elektroniskiem resursiem*. Ja citējamais darbs nav pieejams drukātā veidā, bet tas ir pieejams elektroniski (internetresurss vai CD), to var citēt tāpat kā drukātu materiālu.

Piemērs

Teksts (Paršova, 2009).

Izmantotā literatūra

Paršova V. (2009) *Nekustamā īpašuma formēšana* [elektroniskais resurss]: mācību grāmata. Jelgava: LLU. 288 lpp. CD.

Atsauces tekstā uz interneta resursiem

Piemērs

Teksts (Libkovska, 2007).

Teksts (Kadastrālā vērtēšana, [b.g.]).

Izmantotā literatūra

1. Libkovska U. (2007) *Profesionālās izglītības attīstības tendences mūsdienā*

ekonomiskajos apstākļos [tiešsaiste] [skatīts 2012. g. 8. febr.]. Pieejams: www.dukonference.lv/raksti_pdf/Libkovska+.pdf.

2. *Kadastrālā vērtēšana* [tiešsaiste]: VZD [skatīts 2012. g. 12. febr.]. Pieejams: <http://www.vzd.gov.lv/darbības-jomas/kadastrala-vertesana>.

!!! Ja bakalaura darba autors veicis oriģinālu pētījumu, piemēram, aptauju ar anketēšanu, organizācijas SVID analīzi u.c., tad apkopotos rezultātus atspoguļojot tabulās vai attēlos kā avotu norāda: *autora pētījums, autora veidots, autora aprēķini* u.c.

3.7. Izmantotās literatūras saraksta veidošana

Darbi literatūras sarakstā tiek kārtoti alfabētiskā secībā – vispirms latīņu alfabētā un tad kirilicā (krievu valoda), – vadoties pēc darba autora uzvārdiem vai darbu nosaukumiem. Viena autora dažādus darbus uzskaita alfabētiskajā secībā pēc darba nosaukuma. Materiāli, kas ir iegūti no *Interneta*, tiek iekļauti sarakstā līdzvērtīgi kā zinātniskie raksti.

Monogrāfijas

Pieraksta secība: Autora uzvārds, iniciālis (gads) *Monogrāfijas nosaukums*: citas nosaukumziņas. Pakārtotā atbildība. Izdošanas vieta: izdevējs. Apjoms.

!!! *Citas nosaukumziņas var būt šādas*: zinātnisko rakstu krājums, starptautisko konferenču materiāli, mācību līdzeklis, mācību grāmata u.c.

Ja tiek citēta (aprakstīta) *visa grāmata*, tad pirms lpp. skaita liek **punktu**.
Pamatarba nosaukums tiek **izcelts** kursīvā *Italic*

Piemērs

1 autora darbs

Zvejnieks A. (1998) *Nodokļi un nodevas*: mācību grāmata. Rīgas Tehniskā universitāte. Inženierekonomikas fakultāte.-2.izd., pārstr. Rīga: RTU. 412 lpp.

2–3 autoru darbs

Ancāne S., Bondars A., Kļava J. (1998) *Talsu rajona lauku uzņēmēju problēmas*. Rīga: Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūts. 129 lpp.

Grāmata vai rakstu krājums personas redakcijā

Zemes izmantošana un kadastrs Latvijā (2001). A. Boruka redakcijā. Rīga: LLU, Skrīveru zinātnes centrs, Latvijas Republikas VZD. 408 lpp.

Izdevumu sastāvdaļa (**nodaļa grāmatā, monogrāfijā, publikācija no konferences materiāliem, rakstu krājumiem**)

Pieraksta secība: Autora uzvārds, iniciālis (gads) Nosaukums (sastāvdaļai): citas nosaukumziņas. **No**: Galvenā atbildība (autors). *Nosaukums* (pamatdokumentam): citas nosaukumziņas. Izdošanas vieta: izdevējs, atrašanās vieta avotā.

!!! Ja tiek izmantota *daļa no grāmatas*, tad pirms lpp. skaita liek **komatu**.

Monogrāfiskā izdevuma sastāvdaļu no pamatdokumenta (monogrāfijas, konferences materiāla) atdala ar prievārdu „No:” vai tā ekvivalentiem (**In:**, **В КН:**).

Pamatarba nosaukums **tiekl izcelts** kursīvā *Italic*.

Piemērs

1. Moulis Dž. (2003) Kultūru sadursme. **No:** Moulis Dž. *Biznesa kultūra un etiķete Eiropas valstīs*. Rīga: Jāņa Rozes apgāds, 46.-48. lpp.
2. Paršova V. (2001) Valsts kadastra realizācija Latvijā. **No:** *Zemes izmantošana un kadastrs Latvijā*. A. Boruka red. Rīga: LLU Skrīveru zinātnes centrs, Latvijas Republikas Valsts Zemes dienests, 313.-365. lpp.
3. Asejeva A., Kopiks N., Viesturs D. (2008) Application of Economic-Mathematical Simulation for the Choice of the Technical Support of Technologies of Agricultural Crops. **In:** *Economic Science for Rural Development: proceedings of the international scientific conference*, No. 16. Jelgava: LLU, p. 14-19.
4. Feather J. (1998) Introduction. **In:** *The Information Society: a study continuity and change*. London, p. 11.

Seriālizdevumu sastāvdaļa (rakstu krājums, žurnāls, avīze). Raksts no periodiska izdevuma.

Pieraksta secība: Autora uzvārds, iniciālis (gads) Nosaukums (sastāvdaļai): citas nosaukumziņas. *Nosaukums* (pamatdokumentam): citas nosaukumziņas, laidiena apzīmējums, datējums, atrašanās vieta avotā.

!!! Seriālizdevumu sastāvdaļu bibliogrāfiskajās norādēs sastāvdaļas un pamatdokumenta atdalīšanai prievārdu „No” vai tā ekvivalentus (**In:**, **В КН:**) **nelieto**.

Piemērs

Publikācija žurnālā vai avīzē

1. Riekstiņa A. (1998) Kūts gatava dažu dienu laikā: par fibrolīta plātņu pielietojumu. *Latvijas Lopkopis un Piensaimnieks*, Nr. 8, 34.-36. lpp.
2. Dzintars R. (2009) Bezdarba laika iespējas. *Latvijas Avīze*, Nr. 260, 7. oktobris, 16. lpp.

Elektroniskie resursi

Pieraksta secība: *Nosaukums* [vides vai materiāla apzīmējums]: citas nosaukumziņas. Izdevums. Izdošanas vieta: Izdevējs, izdošanas datējums. Apjoms. Pārskatīšanas datējums [resursa skatīšanas datējums]. Pieeja.

!!! Izdevums. Izdošanas vieta: Izdevējs, izdošanas datējums. Apjoms. – šo informāciju norāda tikai tad, ja tā ir pieejama.

[...] – kvadrātiekvāsi lieto gadījumos, kad autors vēlas pie bibliogrāfiskā izklāsta pievienot savu komentāru, ielikt ko tādu, kas nav ņemts no paša avota. Piemēram, [b.g.] nozīmē, ka avotam nav norādīts izdošanas gads. [tiešsaiste] nozīmē, ka materiāls ir apskatīts interneta *online* vidē, nevis drukātā formātā.

Piemērs

1. Bērziņa M. (2008) *Zemes reforma* [tiešsaiste]. Latvijas Vēstnesis, Nr. 38, 26. sept. [skatīts 2009. g. 05. okt.]. Pieejams: <http://www.vestnesis.lv/pzni/index.php?menu=doc&id=181515>.
2. *Bibliotēka „gaismas pīlī” vai internetā?* [b.g.] [tiešsaiste] [skatīts 2012. g. 22. janv.]. Pieejams: <http://www.dtnet.lv/raksti/LV/DP/200101/01011501.stm>.
3. Pumain D. (2004) *Central Places Theory* [tiešsaiste] [skatīts 2011. g. 11. maijā]. Pieejams: http://www.hypergeo.eu/article.php3?id_article=188.

Likumi

Pieraksta secība: Likuma nosaukums (gads): (valsts nosaukums) likums. Avota nosaukums, kur publicēts, avota apraksts, datējums, atrašanās vieta avotā.

Piemērs

1. Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (1993): Latvijas Republikas likums. *Ziņotājs*, Nr. 12, 1. aprīlī, 801.-811. lpp.
2. Aizsargjoslu likums (1997): Latvijas Republikas likums. *Latvijas Vēstnesis*, Nr. 56/57, 25. februārī, 1.-3. lpp.
3. *Vides aizsardzības likums* (2006): Latvijas Republikas likums [tiešsaiste] [skatīts 2018. g. 10. nov.]. Pieejams: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=147917&from=off>.

Normatīvie akti

Pieraksta secība: *Normatīvā akta nosaukums* (gads): normatīvā akta veids un izdošanas datums. Avota nosaukums, kur publicēts, avota apraksts, datums, atrašanās vieta avotā.

Piemērs

1. *Prasības ūdens, augsnes un gaisa aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma* (2001): MK 2014. gada 23. decembra noteikumi Nr. 834 [tiešsaiste] [skatīts 2018. gada 21. novembrī]. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=271376>
2. Par pamatnostādņēm „Veselīgs uzturs (2003.-2013.)” (2003): MK rīkojums Nr. 556. *Latvijas Vēstnesis*, 5. septembris, 8.-10. lpp.

4. BAKALaura DARBA PRIEKŠAIZSTĀVĒŠANA, IESNIEGŠANA UN AIZSTĀVĒŠANA

4.1. Priekšizstāvēšana

Bakalaura darba priekšizstāvēšana notiek SOHU institūta sēdē **ne vēlāk kā trīs nedēļas pirms** bakalaura darba aizstāvēšanas Valsts eksāmenu komisijas (VEK) sēdē.

Ar SOHU direktora rīkojumu tiek apstiprināta komisija bakalaura darba priekšizstāvēšanai. Komisijas sastāvā ir vismaz trīs docētāji.

Ne vēlāk kā vienu nedēļu pirms noteiktās priekšizstāvēšanas komisijas sēdes datuma, **izdrukāts** bakalaura darbs iesniedzams SOHU lietvedei un **augšupielādējams e-studiju sistēmā** kursā Bakalaura darbs.

!!! Uz priekšizstāvēšanu jābūt izstrādātam un izdrukātam pilnam bakalaura darba pamatdaļas apjomam.

Bakalaura darba priekšizstāvēšanai students sagatavo prezentāciju (līdz 10 minūtēm), kurā viņš pamato darba temata aktualitāti un esošās problēmas, formulē darba mērķi un uzdevumus, raksturo pētījuma objektu un priekšmetu, kā arī pētījuma jautājumus un/vai hipotēzi. Priekšizstāvēšanas ziņojumā students galvenokārt atspoguļo sava ieguldījuma rezultātus, atklātās problēmas, akcentējot nozīmīgākos secinājumus un piedāvātos risinājumus.

Pēc sekmīgas priekšizstāvēšanas, ievērojot sēdē izteiktos ierosinājumus un aizrādījumus, students pilnveido bakalaura darbu un fakultātes noteiktajā termiņā iesniedz to SOHU institūtā. Nesekmīga vērtējuma gadījumā komisija lemj par bakalaura darba pilnveidošanu un atkārtotu priekšizstāvēšanu pēc SOHU direktora noteikta grafika. Ja atkārtotajā priekšizstāvēšanā vērtējums atkal ir negatīvs, bakalaura darbu nedrīkst virzīt aizstāvēšanai VEK sēdē.

4.2. Iesniegšana

Bakalaura darbu iesien noteikta parauga **cietā apvākojumā**.

!!! Iesietam darbam priekšējā vāka iekšpusē autors **pielīmē aploksni** (*formāts A5*), kurā VEK sekretārs (pēc bakalaura darba recenzēšanas) ievieto bakalaura darba recenziju.

Pastāv šāda **bakalaura darba iesniegšanas kārtība**:

- sekmīgi priekšizstāvēts un pilnīgi noformēts, ar darba vadītāja parakstu apstiprināts darbs iesniedzams profilējošā institūtā vismaz 10 darba dienas pirms VEK sēdes;
- attiecīgā institūta direktors akceptē darba iekļaušanu turpmākā aizstāvēšanas procedūrā, apstiprinot to ar savu parakstu titullapā.

!!! Studējošais pirms iesniegšanas institūtā bakalaura darbu augšupielādē LLU IS, izmantojot savu lietotājkontu un paroli un ievērojot šādas prasības:

- Visām studiju noslēguma darba (SND) daļām jābūt ietvertām vienā datnē.
- Datnes formāts - **PDF, apjoms līdz 50 Mb**.
- Uz PDF konvertētajās datnēs nedrīkst parādīties konvertācijas programmu ūdenszīmes un reklāmas teksti.
- Datne nedrīkst būt skenēts teksta attēls.
- Datne nedrīkst būt aizsargāta (slēgta) ar paroli.

- Papildus LLU IS paredzētajos ievades laukos, iekopējiet vai ierakstiet SND **saīsinātu** anotāciju latviešu un angļu valodā (**pieļaujamais apjoms 850 rakstu zīmes**). Anotācijā norāda: darba autoru un darba nosaukumu; darba mērķi; būtiskākos pētījuma rezultātus un slēdzienus.
- Datnes nosaukumā jāizmanto latīņu alfabēta burti bez mīkstinājuma zīmēm un garumzīmēm.
- Datne jā saglabā ar nosaukumu, kuru veido studenta uzvārds, vārds un matriculas numurs, piemēram: **Liepina_Ilze_EF12345.pdf**.

Darbu nevar virzīt aizstāvēšanai valsts eksāmenu komisijā, **ja** tam:

- ir neatbilstošs darba apjoms;
- ir kļūdaina pielietotās metodikas izvēle;
- darbs nav noformēts atbilstoši ESAF metodiskajām prasībām;
- nav darba vadītāja un/vai institūta direktora paraksts.

4.3. Darba recenzenta statuss, pienākums un atbildība

Recenzents ir oficiāla lietpratēja persona, kura piedalās kāda konkrēta darba ekspertīzē un novērtēšanā. Bakalaura darbu recenzentus nozīmē SOHU direktors sadarbībā ar studiju programmas direktoru un apstiprina ar dekāna rīkojumu. Bakalaura darbu vērtē viens recenzents.

Recenzenta pienākums ir iedziļināties darba saturā un objektīvi novērtēt

- tā atbilstību ESAF metodiskajiem norādījumiem darbu izstrādāšanā un noformēšanā;
- pretendenta spēju analizēt, kritiski izvērtēt un izmantot citu autoru publicētos darbus (t.sk. svešvalodā);
- pretendenta spēju formulēt secinājumus un priekšlikumus, atbilstoši veiktajiem pētījumiem;
- pretendenta praktisko ieteikumu (priekšlikumu) loģiskumu un realitāti;
- darba galvenās vērtības un būtiskākos trūkumus.

Recenzenti iesniedz SOHU rakstisku recenziju (vēlams datorsalikumā) ar slēdzienu par darba atbilstību piešķiramajam grādam un dod kopējo novērtējumu ar atzīmi, kā arī savas piebildes un jautājumus.

Recenzijas veidlapa pieejama (skat. 6.pielikumā) ESAF mājas lapā (sadaļa „Studiju dokumenti un veidlapas”).

Darba autoram ir tiesības **ne vēlāk kā trīs darba dienas pirms** darba aizstāvēšanas iepazīties ar recenziju par savu darbu.

Ja darba aizstāvēšanas gaitā noskaidrojas recenzenta virspusēja vai pavirša attieksme, tad ar attiecīgu VEK lēmumu viņu izslēdz no recenzentu saraksta, veicot atbilstošu ierakstu VEK protokolā.

Ja bakalaura darba recenzija ir negatīva, galējo lēmumu pieņem VEK pēc darba aizstāvēšanas un pretendenta sniegto atbilžu uz izvirzītajiem jautājumiem noklausīšanās.

4.4. Darba aizstāvēšana

Bakalaura darbu aizstāv VEK atklātā sēdē, kurā ir aicināti piedalīties darba vadītāji, recenzenti un studenti.

Darba aizstāvēšana sākas ar autora ziņojumu (bakalaura darbam tas ir līdz 10 minūtēm), kuras laikā studentam ir jāizklāsta darba temata aktualitāte, norādot problēmu, mērķi, uzdevumus mērķa sasniegšanai, teorētisko pamatojumu, izvirzīto

hipotēzi un/vai pētnieciskos jautājumus, jāiepazīstina ar pētīšanas metodēm, veiktā pētījuma rezultātiem, galvenajiem secinājumiem un, ja ir, arī ar priekšlikumiem. Prezentāciju ilustrē ar uzskatāmiem pētījuma rezultātiem (attēli, tabulas, spilgtākie interviju citāti).

Prezentācijai seko diskusija (komisijas jautājumi). Uz katru jautājumu autors sniedz īsas, precīzas un izsmeļošas atbildes. Pēc tam VEK sēdes sekretārs iepazīstina ar recenzenta vērtējumu un nolasa viņa/-as rakstīto vērtējumu. Noslēgumā darba autors atbild uz recenzenta jautājumiem, iebildumiem, piezīmēm.

Aizstāvēšanas gaitā izpaužas studenta iegūto zināšanu un prasmju līmenis studiju procesā, kā arī darba izstrādes patstāvība. Laba uzstāšanās, materiāla brīva pārzināšana, pārliecinošas atbildes uz komisijas locekļu jautājumiem un vizuālo līdzekļu demonstrēšana ir apliecinājums tam, ka students darbu ir izpildījis patstāvīgi.

Darbu novērtē Valsts eksāmenu komisija slēgtā sēdes daļā (10 ballu sistēmā), ņemot vērā recenzenta un darba vadītāja vērtējumu. Komisijas priekšsēdētājam ir divas balsis.

Darba vērtēšanā tiek ņemti vērā šādi **kritēriji**

1) Darba kvalitāte:

- izvēlēta temata aktualitāte, prasme precīzi noformulēt pētījuma problēmu;
- darba programmatiskās daļas elementu savstarpējā atbilstība, formulējumu kvalitāte;
- darba struktūras un teorētiskā pamatojuma vērtējums;
- konkrētu socioloģijas teoriju pielietojums pētījumā;
- zinātniski pētniecisko metožu izvēle, praktiskā pētījuma kvalitāte;
- darba uzdevumu izpildes un mērķa sasniegšanas vērtējums;
- darba galveno vērtību (inovatīvu pētniecības pieeju, nozīmīguma, praktiskās lietderības) akcentēšana;
- precīza atsauču sistēmas veidošana un darba atbilstība metodiskajos norādījumos izvirzītajām noformējuma prasībām;
- ieguldījums darba izstrādē (respondent/informantu skaits, sasniedzamība, analīzes līmenis).

2) Darba prezentācija:

- prezentācijas ziņojuma satura un formas vērtējums;
- prasme publiski diskutēt un argumentēt savu viedokli;
- piedalīšanās iepriekš notikušās zinātniskās konferencēs saistībā ar savu darbu, publikācijas.

Bakalaura darba vērtējums tiek fiksēts attiecīgi SND aizstāvēšanas protokolā un kontrollapā.

Students nav sekmīgi aizstāvējis darbu, ja tā vērtējums bakalaura darbam ir zemāks par 4 ballēm (gandrīz viduvēji). Ja bakalaura darba aizstāvēšanas vērtējums ir negatīvs, komisija lemj, vai studentam ir tiesības atkārtoti aizstāvēt pārstrādātu to pašu bakalaura darbu vai arī ir jāizvēlas cits temats un darbs jāizstrādā no jauna. Bakalaura darba atkārtota aizstāvēšana iespējama **ne ātrāk kā pēc gada**. Kārtošanas tiesības saglabājas trīs gadus.

Konstatējot, ka students bakalaura darba izstrādē un aizstāvēšanā izmantojis neatļautos palīg līdzekļus vai bakalaura darbs ir plaģiāts, VEK lemj par studējošā atstādināšanu no studiju noslēguma pārbaudījumiem un ierosina atskaitīt studējošo par negodīgām studijām. Bakalaura darba atkārtota aizstāvēšana iespējama ne ātrāk kā pēc gada un darbs ir jāizstrādā par citu tematu.

PIELIKUMI

**LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN SABIEDRĪBAS ATTĪSTĪBAS FAKULTĀTE
SOCIĀLO UN HUMANITĀRO ZINĀTŅU INSTITŪTS**

Modra Saulīte

(Vārds, Uzvārds)

**E-PAKALPOJUMI PAŠVALDĪBĀ:
ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA PIEMĒRS**

(Darba nosaukums)

Darbs sociālo zinātņu akadēmiskā bakalaura grāda socioloģijā iegūšanai

Darba autore

(paraksts)

Modra Saulīte, matr. Nr.

(vārds, uzvārds, matr. Nr.)

Darba vadītāja

(paraksts)

doc. *Dr.sc.soc.* **Ieva Bargā**

(amats, zin. grāds, vārds, uzvārds)

Institūta direktors

(paraksts)

asoc.prof. *Dr.hist.* **Andris Pūce**

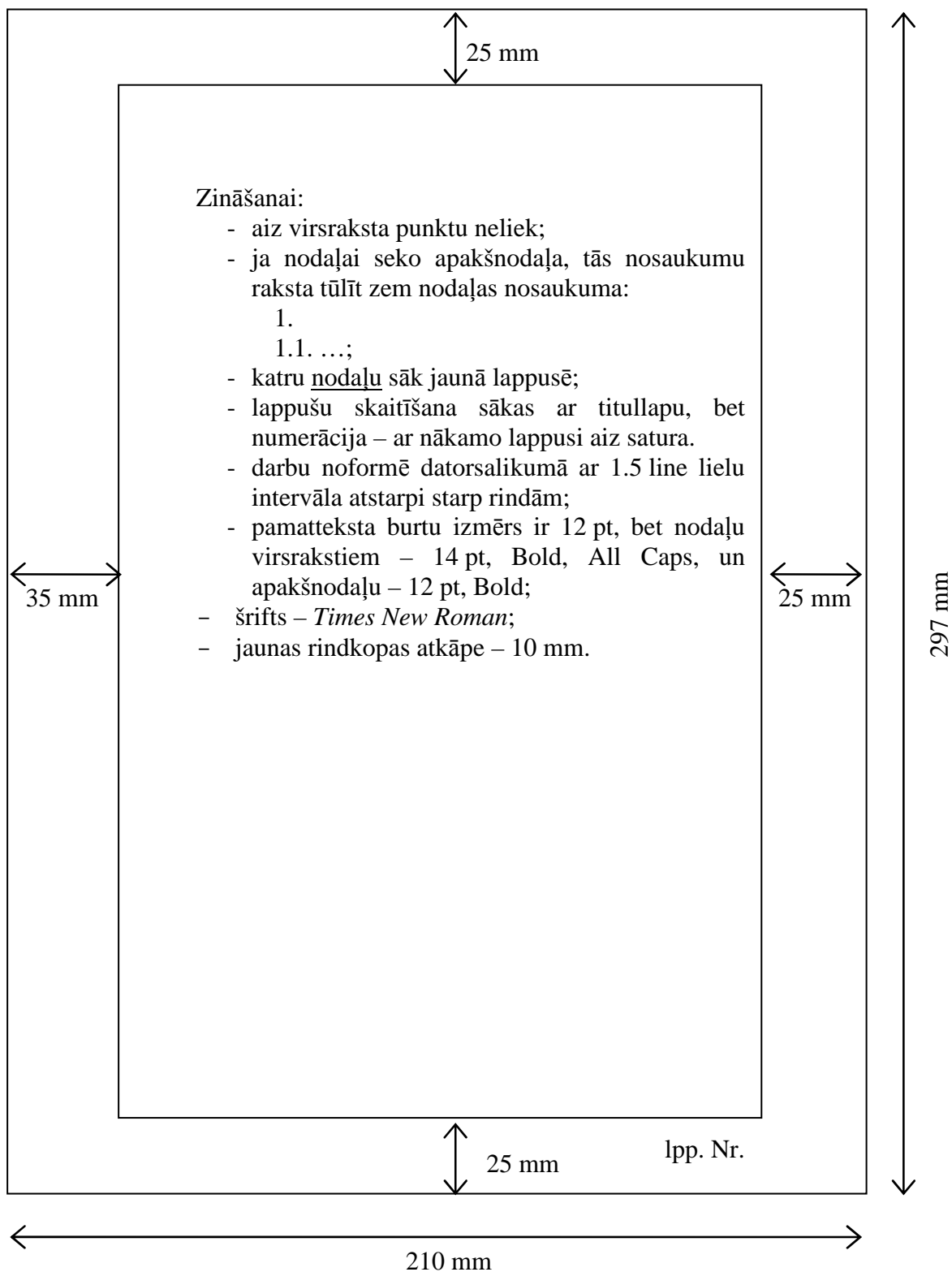
(amats, zin. grāds, vārds, uzvārds)

Jelgava 20__

(gads)

SATURS

DARBĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI UN SIMBOLI	(lpp. nr.)
IEVADS	(lpp. nr.)
1. (nodaļas nosaukums).....	(lpp. nr.)
1.1. (apakšnodaļas nosaukums).....	(lpp. nr.)
1.2. (apakšnodaļas nosaukums).....	(lpp. nr.)
2. (nodaļas nosaukums).....	(lpp. nr.)
2.1. (apakšnodaļas nosaukums).....	(lpp. nr.)
2.2. (apakšnodaļas nosaukums).....	(lpp. nr.)
2.3. (apakšnodaļas nosaukums).....	(lpp. nr.)
3. (nodaļas nosaukums).....	(lpp. nr.)
3.1. (apakšnodaļas nosaukums).....	(lpp. nr.)
3.2. (apakšnodaļas nosaukums).....	(lpp. nr.)
SECINĀJUMI	(lpp. nr.)
PRIEKŠLIKUMI.....	(lpp. nr.)
IZMANTOTĀ LITERATŪRA.....	(lpp. nr.)
PIELIKUMI	
GALVOJUMS	

GALVOJUMS

Jelgavā

(datums)

Ar šo es, _____ (*vārds, uzvārds*), galvoju, ka bakalaura darbs ir izpildīts patstāvīgi. No svešiem avotiem ņemtie dati un definējumi ir uzrādīti darbā.

Darbs nav publicēts un pirmo reizi tiek iesniegts aizstāvēšanai Valsts pārbaudījumu komisijā.

Studiju noslēguma darba elektroniskā versija LLU IS atbilst oriģinālam.

Personiskais paraksts

VALSTS EKSĀMENU KOMISIJAS LĒMUMS

BAKALaura DARBS AIZSTĀVĒTS VALSTS EKSĀMENU KOMISIJAS SĒDĒ

_____ . GADA _____

AR ATZĪMI _____

PROTOKOLA NR. _____

VEK SEKRETĀRS _____

LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN SABIEDRĪBAS ATTĪSTĪBAS FAKULTĀTE

Bakalaura studiju programma **Organizāciju un sabiedrības pārvaldes socioloģija**

BAKALaura DARBA RECENZĪJA
 bakalaura grāda socioloģijā iegūšanai
 Jelgavā

Darba autors (-e):

Darba temats:

Darba apjoms lpp., tabulu skaits , attēlu skaits , pielikumu skaits
 , izmantoto avotu skaits , tai skaitā svešvalodās .

Prasību sasniegšanas līmenis: nepietiekams (N) zems (Z) vidējs (V) augsts (A)

Darba struktūra	Vērtēšanas kritēriji	N	Z	V	A
Anotācija	Skaidrs un loģisks anotācijas struktūras izklāsts (atbilstoši metodisko noteikumu prasībām)	☐	☐	☐	☐
	Darba programatiskās daļas elementu atspoguļojums	☐	☐	☐	☐
	Būtiskāko pētījuma rezultātu izklāsts	☐	☐	☐	☐
Ievads	Pētījuma aktualitātes un problēmas pamatojums	☐	☐	☐	☐
	Darba mērķa formulējuma atbilstība un pakārtotība darba tēmai	☐	☐	☐	☐
	Pētījuma objekta un priekšmeta formulējuma atbilstība un saskaņotība ar pārējiem programmatiskajiem elementiem	☐	☐	☐	☐
	Darba uzdevumu formulējumu skaidrība, pakārtotība darba mērķim un sasniegšanas gaitas formulējums	☐	☐	☐	☐
	Darba hipotēzes/žu vai pētniecisko jautājumu formulējuma atbilstība izvirzītajam darba mērķim	☐	☐	☐	☐
Teorētiskā daļa	Skaidrs un loģisks nodaļu struktūras izkārtojums	☐	☐	☐	☐
	Darba galveno jēdzienu definējumu un skaidrojumu atbilstība pētījuma tēmai	☐	☐	☐	☐
	Darba tēmai atbilstošu iepriekš veikto pētījumu (Latvijas un/vai starptautisko) rezultātu analīze	☐	☐	☐	☐
	Izmantotās literatūras un citu informācijas avotu atbilstība darba tēmai (tai skaitā avoti svešvalodās, fundamentālo zinātnisko pētījumu rezultāti un publikācijas starptautiski citējamās rakstu krājumos)	☐	☐	☐	☐
	Konkrētu teoriju pielietojuma atbilstība	☐	☐	☐	☐
	Skaidrs, saprotams un pamatots autora viedokļa un apkopotās teorijas izklāsts	☐	☐	☐	☐

Empīriskā daļa	Skaidrs un loģisks empīriskās daļas struktūras apraksts	☐	☐	☐	☐
	Atbilstošs un korekts pētījuma metodoloģijas apraksts (metožu izvēle, pētījuma gaita, izlases veidošanas principi, respondentu raksturojums, pētnieciskā ētika u.c.)	☐	☐	☐	☐
	Pētījuma instrumentārijs(-i) veidots(-i) pamatojoties uz teorētiskajā daļā aprobēto informāciju	☐	☐	☐	☐
	Izmantoto datu apstrādes metožu atbilstība un korekts pielietojums	☐	☐	☐	☐
	Loģisks un skaidrs pētījuma rezultātu analīzes un interpretācijas izklāsts	☐	☐	☐	☐
	Empīriskās daļas sasaistes ar teoriju atspoguļojums	☐	☐	☐	☐
Secinājumi un priekšlikumi (Priekšlikumi tiek vērtēti ja to paredz darba tēma/izpēte)	Secinājumu un priekšlikumu formulējumu atbilstība prasībām (tēžu veidā, numurēti, atspoguļo svarīgākās atziņas, kas izriet no bakalaura darba satura)	☐	☐	☐	☐
	Secinājumu sasaistes ar darba mērķi un uzdevumiem novērtējums	☐	☐	☐	☐
	Sniegto atbilžu uz pētnieciskajiem jautājumiem un /vai pārbaudītās/to hipotēzes/žu novērtējums	☐	☐	☐	☐
	Priekšlikumu pamatotības un konkrētības novērtējums (adresēti noteiktam izpildītājam un ir realizējami praksē)	☐	☐	☐	☐

Kopējais novērtējums par darba atbilstību prasībām

Prasības	Vērtēšanas kritēriji	N	Z	V	A
Darba tehniskā izpildījuma kvalitāte	Literatūras saraksta noformējums atbilstoši metodisko norādījumu prasībām	☐	☐	☐	☐
	Atsauču uz literatūras un datu avotiem korektums un noformējums	☐	☐	☐	☐
	Darba noformējuma atbilstība metodisko norādījumu prasībām (attēli, tabulas u.c.)	☐	☐	☐	☐
Pētnieciskā kvalitāte	Darba satura izklāsta un atbilstības bakalaura darba tematam novērtējums	☐	☐	☐	☐
	Darba gaitā sasniegtā tā mērķa un uzdevumu izpildes novērtējums	☐	☐	☐	☐
	Darba mērķim un uzdevumiem izmantoto teoriju atbilstības novērtējums	☐	☐	☐	☐
	Darba mērķim un uzdevumiem izmantoto metožu atbilstības novērtējums	☐	☐	☐	☐
	Izmantotās literatūras un citu informācijas avotu atbilstības kopējais novērtējums	☐	☐	☐	☐
Vizuālā un literārā kvalitāte	Darba valodas un stila atbilstība prasībām (zinātniskums, terminoloģija, gramatika u.c.)	☐	☐	☐	☐

Darba galvenās vērtības (ja nepieciešams):

Darba būtiskākie trūkumi un nepilnības (ja nepieciešams):

Jautājumi bakalaura darba autoram:

Darba kopējais vērtējums:

Bakalaura darbs izvirzītajām prasībām, autoram (-ei)
piešķirt sociālo zinātņu bakalaura grādu socioloģijā.

Darba recenzents (-e):

(zinātniskais vai akadēmiskais grāds, vārds, uzvārds)

(darba vieta un amats)

20 . gada .

(paraksts)

**LATVIJAS LAUKSAIMNIECĪBAS UNIVERSITĀTE
EKONOMIKAS UN SABIEDRĪBAS ATTĪSTĪBAS FAKULTĀTE**

Bakalaura studiju programma

Bakalaura darba recenzenta vērtējums

Darba autors(-e):

Darba temats:

Vērtējums:

Darba recenzents (-e):

(zinātmiskais vai akadēmiskais grāds, vārds, uzvārds)

(darba vieta un amats)

20 .gada .

(paraksts)